

รายงานสำรวจปัญหาและความต้องการการรับ บริการวิชาการของชุมชน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ประจำปีการศึกษา 2564

การสำรวจปัญหาและความต้องการการรับบริการวิชาการของชุมชน

1. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาที่ยั่งยืนมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาคือ สังคมและชุมชน ซึ่งความเข้มแข็งของชุมชนเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่สามารถนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ดังนั้น การพัฒนาสังคมและชุมชนจึงต้องพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมกับเจ้าของพื้นที่ เพื่อให้เกิดการยอมรับ และเกิดการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ อีกทั้งการพัฒนาจะต้องต่อเนื่องและคำนึงถึงความยั่งยืนในระยะยาว

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และมีพันธกิจในการสร้างเครือข่ายทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่องค์ความรู้และนวัตกรรมในสาขาวิชาชีพสู่ชุมชนรวมถึงการให้บริการวิชาการ ตลอดจนสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้คงความเป็นเอกลักษณ์และเกิดความยั่งยืน ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของคณะฯ และมหาวิทยาลัย จึงได้จัดทำโครงการสำรวจความต้องการการรับบริการวิชาการของชุมชน ประจำปีการศึกษา 2562 เพื่อสำรวจศักยภาพ ปัญหา ความต้องการ การบริการวิชาการของชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย และจัดทำแผนบริการวิชาการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสำรวจศักยภาพ ปัญหา ความต้องการ การบริการวิชาการของชุมชนในพื้นที่เป้าหมายที่ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้แก่ชุมชน
- 3.2 เพื่อให้เกิดการบูรณาการการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน และ/หรือการวิจัย
- 3.3 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการบริการวิชาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคมท้องถิ่น และหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน

4. กลุ่มเป้าหมาย

- 4.1 สะลวง – ชี้เหล็ก โมเดล พื้นที่ตำบลสะลวง และตำบลชี้เหล็ก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่
- 4.2 โป่งสมิ โมเดล พื้นที่หมู่บ้านโป่งสมิ ตำบลแม่วิน อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ และเครือข่ายกลุ่มแม่บ้านวาทอนบน
- 4.3 ป่าต้อม โมเดล พื้นที่ตำบลป่าต้อม อำเภอรัว จังหวัดเชียงใหม่
- 4.5 กีดช้าง โมเดล พื้นที่ตำบลกีดช้าง อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	ค่าเป้าหมาย
เชิงปริมาณ	
1. จำนวนพื้นที่เป้าหมาย	4 พื้นที่เป้าหมาย
2. จำนวนบุคลากร และนักศึกษาที่มีส่วนร่วมในโครงการ	50 คน
3. เครือข่ายการบริการวิชาการ	1 เครือข่าย
เชิงคุณภาพ	
1. ชุมชนเป้าหมายได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เข้มแข็ง	ร้อยละ 50 ของพื้นที่เป้าหมาย

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทราบถึงปัญหาและความต้องการในการพัฒนาของชุมชนเป้าหมายที่สะท้อนให้คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ลงไปพัฒนา แก้ปัญหา ลดปัญหา ให้กับคนในชุมชนเป้าหมาย

6.2 ได้ประเด็นในการบูรณาการการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน และ/หรือการวิจัย

6.3 ได้เครือข่ายความร่วมมือด้านการบริการวิชาการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม ท้องถิ่น และหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน

7. ผลการสำรวจ

ดำเนินการสำรวจความต้องการการพัฒนาชุมชนพื้นที่เป้าหมาย 4 พื้นที่ ได้แก่ 1) พื้นที่ตำบลสะลวง และตำบลห้วยเหล็ก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ 2) พื้นที่หมู่บ้านโป่งสมิ ตำบลแม่วิน อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ และเครือข่ายลุ่มแม่น้ำวางตอนบน 3) พื้นที่ตำบลป่าตุ่ม อำเภอฟ้า จังหวัดเชียงใหม่ 4) พื้นที่ตำบลกุดช้าง อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาต่าง ๆ ในชุมชน โดยการใช้กลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จำนวน 400 ฉบับ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสำรวจความต้องการการบริการวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยการส่งแบบสำรวจให้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความต้องการการรับบริการวิชาการ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	144	36
หญิง	256	64
รวม	400	100.00

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศชาย จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36 และเพศหญิง จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 64

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุต่ำกว่า 25 ปี	4	1
อายุ 26 – 35 ปี	168	42
อายุ 36 – 45 ปี	150	37.5
อายุ 46 – 55 ปี	55	13.75
อายุ 55 ปีขึ้นไป	23	5.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	12	3
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	2
มัธยมศึกษาตอนปลาย	18	4.5
ปวช./ปวส.	85	21.25
ปริญญาตรี	234	58.5
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	43	10.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ย

รายได้เฉลี่ย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	-	-
5,000 บาท – 10,000 บาท	36	9
10,001 บาท – 20,000 บาท	298	74.5
20,001 บาท – 30,000 บาท	51	12.75
มากกว่า 30,000 บาท	15	3.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 10,001 บาท – 20,000 บาท จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 74.5

ตารางที่ 5 แสดงความต้องการการรับบริการวิชาการ

ประเด็นปัญหาความต้องการ ของประชาชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านเศรษฐกิจ	149	37.25
ด้านสังคม	124	31
ด้านการศึกษา	57	14.25
ด้านสุขอนามัย	49	12.25
ด้านสิ่งแวดล้อม	21	5.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการการรับบริการวิชาการ ด้านเศรษฐกิจ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.25 รองลงมา คือ ด้านสังคม คิดเป็นร้อยละ 31 ด้านการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 14.25 ด้านสุขอนามัย คิดเป็นร้อยละ 12.25 และด้านสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 5.25 ตามลำดับ

นอกจากนี้ ยังมีการสำรวจแบบการสนทนากลุ่ม (focus group) และการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และตัวแทนชุมชน ซึ่งสามารถสรุปผลการสำรวจปัญหาและความต้องการการรับบริการวิชาการของชุมชน สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

1. มีความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชาชนในพื้นที่ ประชาชนมีภาระหนี้สิน รายได้ไม่สัมพันธ์รายจ่ายเนื่องจากไม่มีอาชีพแน่นอน

2. ประชาชนไม่มีอาชีพเสริมจากรายได้หลัก

ความต้องการการรับบริการวิชาการ

จัดฝึกอบรมทำสินค้า OTOP ชุมชนเพื่อส่งเสริมรายได้และการนำแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

ด้านสังคม

1. เยาวชนมีค่านิยมด้านวัตถุนิยม ทำให้ขาดความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ทำให้ไม่มีส่วนร่วมและรู้จักตระหนักถึงความห่วงหาอาวรณ์สิ่งสำคัญในชุมชนของตนเอง

2. การขาดบุคลากร/ลูกหลานในหมู่บ้าน ที่จะสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละหมู่บ้าน อีกทั้งยังขาดการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน รวมไปถึงการหาตลาดเพื่อรองรับกับผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในหมู่บ้าน

ความต้องการการรับบริการวิชาการ

1. ให้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มาส่งเสริมกิจกรรมที่ทุกภาคส่วนมีการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อความรักสามัคคีของคนในชุมชน

2. อยากให้จัดกิจกรรมส่งเสริม ฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นในวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อให้คนในหมู่บ้านได้มีกิจกรรมร่วมกัน เป็นเวทีที่สามารถสร้างความสามัคคีของคนในหมู่บ้านและปลูกฝังเยาวชนให้มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน

ด้านการศึกษา

1. นักเรียนในพื้นที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น

ความต้องการการรับบริการวิชาการ

1. อยากให้ส่งเสริมสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่ยากจนขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยขอสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

ด้านสุขอนามัย

ประชาชนขาดความใส่ใจในการดูแลสุขภาพตนเอง ไม่สนใจในการออกกำลังกายเพื่อร่างกายที่แข็งแรง และการป้องกันตนเองจากการระบาดของโรคโควิด-19

ความต้องการการรับบริการวิชาการ

อยากให้การสนับสนุนในการตรวจสุขภาพประจำปีให้คนในชุมชนและรณรงค์ส่งเสริมการออกกำลังกาย และให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อต่าง ๆ

ด้านสิ่งแวดล้อม

1. ประชาชนในชุมชนไม่ให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน
2. ประชาชนในชุมชนไม่มีวินัยในการกำจัดขยะที่ถูกต้อง และไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่มีเตาเผาขยะ ความต้องการการรับบริการวิชาการ
  1. อยากให้จัดกิจกรรมที่รณรงค์ในเรื่องการปลูกต้นไม้ภายในชุมชนและประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนทราบถึงผลกระทบที่มีต่อธรรมชาติ
  2. อยากให้จัดกิจกรรมที่รณรงค์การทิ้งขยะของชุมชนที่ถูกต้อง มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง รวมไปถึงการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในการแปรรูปขยะหรือการสร้างมูลค่าจากขยะที่ถูกต้อง เพิ่มเติมด้วย

8. ภาพกิจกรรมการสำรวจปัญหาและความต้องการการรับบริการวิชาการของชุมชน

